

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи педагогічної майстерності

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітня програма: Дошкільна освіта

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи педагогічної майстерності
Викладач	Кандидат педагогічних наук, доцент Недільський Степан Андрійович
Контактний телефон викладача	0672845995
E-mail викладача	stepan.nedilskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації за розкладом

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Основи педагогічної майстерності» передбачає розв'язання низки завдань професійної та практичної підготовки майбутніх дошкільних працівників, зокрема, готовності до здійснення вищого рівня професійно-педагогічної діяльності в закладах дошкільної освіти, ефективної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу у ЗДО.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з особливостями професійно-педагогічної діяльності вихователя дошкільного закладу; підготовка фахівців освітнього рівня “бакалавр ” до педагогічної діяльності у закладах дошкільної освіти, а також до взаємодії з різноманітними учасниками освітнього процесу в ЗДО.

Основними цілями вивчення дисципліни є: поглиблення уявлень студентів про освітній процес шляхом опертя на знання та творче використання ними нормативних курсів педагогіки загальна, дошкільна педагогіка, методик навчання ; сприяння розвитку їхньої компетентності в організації педагогічної діяльності; вироблення у студентів адекватного розуміння сутності педагогічної діяльності як такої, організації взаємодії при якій всі учасники навчально-виховного процесу виступають рівноправними суб'єктами, партнерами; формування у студентів цілісної системи фахових знань, а також професійних умінь компетентної організації педагогічної взаємодії, спрямованої на розвиток особистості кожної дитини; підготовка студентів до здійснення професійно-педагогічної діяльності в освітніх закладах.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності (ОП-2020 р.)
Загальні компетентності :

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності:

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання (ОП -2020 р.)

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні	20
самостійна робота	54

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	012 Дошкільна освіта	4	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Вступ до курсу. Основи педагогічної майстерності як навчальний предмет.	2		3
Тема 2. Основи педагогічної майстерності як галузева педагогічна наука.	2		3
Тема 3. Педагог (вихователь) як об'єкт дослідження основ педагогічної майстерності. Вихователь ЗДО в сучасних умовах.		2	4
Тема 4. Педагогічна діяльність як предмет дослідження основ педагогічної майстерності.	2		3
Тема 5. Педагогічна та театральна діяльність вихователя ЗДО. Ляльковий театр в освітньому процесі ЗДО.		2	4
Тема 6. Педагогічна майстерність як основна категорія основ педагогічної майстерності. Характеристика окремих елементів педагогічної майстерності: -гуманістична спрямованість педагогічної діяльності; - професійні (педагогічні) знання як основа педагогічної майстерності вихователя; -педагогічні здібності як елемент педагогічної майстерності.	2	2	6
Тема 7. Педагогічна техніка як елемент педагогічної майстерності вихователя. Імідж педагога. Зовнішня та внутрішня педагогічна техніка.	2	2	4

Тема 8. Майстерність вихователя в реалізації освітнього процесу ЗДО.		2	4
Тема 9. Педагогічне спілкування.		2	4
Тема 10. Педагогічний такт. Педагогічна етика.	2		3
Тема 11. Конфлікт у педагогічній діяльності.		2	4
Тема 17. Педагогічна майстерність і педагогічна творчість.	2	2	4
Тема 18. Інноватика у педагогічній діяльності вихователя.		2	4
Тема 19. Самовдосконалення педагога. Моніторинг педагогічної майстерності вихователя.	2	2	4
ЗАГ.:	16	20	54

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Вид контролю: екзамен</p> <p>Підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях і КСР) максимальна – 50 б.)</p> <p>Екзаменаційне тестування – 50 балів.</p> <p>Разом – 100 б.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття.</p> <p>Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії)</p>

Практичні заняття	Практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських та практичних занять, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	Екзамен у формі тестування за 100 б. шкалою

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)</p> <p>Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09-1.pdf – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти (ЗВО) інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.</p> <p>Під час моделювання різних форм роботи з природи слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:</p>

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять. **Обов'язкове.** Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf> зраховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти зраховуються як одне практичне заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

Базова

1. Закон України Про освіту. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017.№ 38-39, ст.380.Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Закон України Про дошкільну освіту. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001. № 49, ст.259. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
3. Положення про дошкільний навчальний заклад. Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р., N 305. (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2021 р. № 86). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». Наказ Мінекономіки № 755-21 від 19.10.2021 року. <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/84885/>
5. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного

- стандарту дошкільної освіти) нова редакція. Наказ МОН № 33 від 12.01.2021 року. <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/79142/>
6. Щодо методичних рекомендацій до оновленого Базового компонента дошкільної освіти. Лист МОН № 1/9-148 від 16.03.21 року. <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/81519/>
  7. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». Наказ МОН № 1067 від 29.11.2022 року. <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/87902/>
  8. Про атестацію та підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти у період воєнного стану в Україні. Лист МОН № 1/12392-22 від 21.10.22 року. <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/87649/>
  9. Про підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти. Лист ІМЗО № 21/08-1254 від 04.08.23 року. <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/89729/>
  10. Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році. Лист МОН № 1/12490-23 від 21.08.23 року. <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/89818/>

***

- 11.Беленька Г. В. Сучасні підходи до питань формування професійної компетентності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку / Г. В. Беленька // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. 2012. Вип. 5. С. 99-102.
- 12.Вітвицька С.С. Формування та розвиток педагогічної майстерності вчителя засобами самовиховання// Формування та розвиток педагогічної майстерності й творчого потенціалу вчителя як домінуючих складових педагогічної дії: теорія і практика. Збірник наукових статей / За загальною редакцією Л. В. Корінної. Житомир, 2017. С. 22-37.
- 13.Волкова Н.П. Педагогіка: навчальний посібник. 4-е вид., стереотипне. К.: Академвидав, 2012. 616 с.
- 14.Денисюк С. Г. Комунікологія. Навч. посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.
- 15.Загородня Л.П., Титаренко С.А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навчальний підручник. 2-ге вид. Суми: Університетська книга, 2018. 318 с.
- 16.Кіліченко О.І. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід. Автор-упорядник О. І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.
- 17.Ковальчук В.М. Педагогічна майстерність. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ., 2017. 46 с .
- 18.Косенко Ю. М. Основи педагогічної майстерності вихователя. Навч.-

- метод. посіб. Для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Дошкільна освіта». 2-е видання, доповнене. Маріуполь: ТОВ «Друкарня «Новий світ», 2014. 360 с.
19. Матвійчук Т.Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник. Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2018. 76 с.
  20. Основи педагогічної майстерності (для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта) : навч.-метод. Посібник. Упоряд. Н. Мачинська, А. Федорович, Н. Яремчук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.
  21. Основи педагогічної майстерності. Опорні конспекти лекцій для студентів денної та заочної форм навчання: навчальний посібник / Укладач Хома Т.В. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2021. 112 с.
  22. Основи педагогічної майстерності: практикум / Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с.
  23. Педагогічна культура : навчальний посібник / Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. – Х. : НФаУ, 2013. – 156 с.
  24. Педагогічна майстерність: Підручник . За ред. І. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. К.: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
  25. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи : монографія / керівн. авт. кол. Н. В. Гузій ; Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 432 с.
  26. Професійна та педагогічна етика: навчально-методичний посібник / О.О.Базалук, О.П.Кравченко, Л.М.Харченко. Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2019. 85 с.
  27. Семенов О.М. Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна: лінгвоаксіологічний аспект // Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна : зб. наук. пр. / [редкол. : Н.Г.Ничкало (голова), та ін. ; упорядн. : Н.Г.Ничкало , О.М.Боровік, ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. К. : Богданова А.М., 2013. 456 с. С. 153 - 160
  28. Філатова Л. С. Педагогічна майстерність : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти педагогічних університетів за спеціальностями 013 Початкова освіта; 016 Спеціальна освіта. Харків : ХНПУ, 2021. 90 с.

Додаткова

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. 464 с.
2. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. К.: Лібра, 1996. 224 с.
3. Артемова Л.В. Театр і гра. К.: Томіріс, 2002. 125.с.
4. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: монографія. К.: Світич. 2006. 304 с.
5. Бутенко Н.Ю., Приходько А.М., Федоренко Н.І. Комунікативні процеси у навчанні: Навч.метод. посібник. К.: КНЕУ, 2004. 334 с.
6. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навчальний посібник. К.:

- Академвидав, 2011. 248 с.
7. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. К.: Академвидав, 2006. 256 с.
  8. Гірник А., Бобро А. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження. 2-е вид. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2004. 172 с.
  9. Гольдштейн А. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам / Пер. з англ. В. Хомика. К: Либідь, 2003. 520 с.
  10. Гончаренко С. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. 373 с.
  11. Грабовська С., Равчина Т. Конфлікти без насильства. Посібник / За ред. Шведа Ю.Р. Львів: Фонд "Україна-Європа", 2001. 276 с.
  12. Загальна психологія: Підручник / За загальною ред. С.Д. Максименка. 2-ге вид., переробл. і доп. Вінниця: Нова книга, 2004. 704 с.
  13. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії : наук. метод. посіб. / І.А. Зязюн. – К.: МАУП, 2000. – 312 с.
  14. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: навч. посіб. К.: Українсько-фінський ін-т менеджменту і бізнесу, 1997. 302 с.
  15. Кірієнко Т. Шляхом зростання майстерності. Дошкільне виховання. 2005. №2. С.18-196.
  16. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. 608 с.
  17. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності. Х.: Вид. група "Основа", 2009. 112 с.
  18. Мороз О.Г. Перші кроки до майстерності / О.Г. Мороз, В.Л. Омеляненко. К.: Знання України. 1992. 112 с..
  19. Педагогічна майстерність: Підручник. За ред. І. Зязюна. К.: Вища школа, 1997. 349 с.
  20. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Карамушка, І. Ф. Кривонос та інші ; за ред. І. А. Зязюна. 2-ге вид., допов. і переробл. Київ : Вища школа, 2004. 422 с.
  21. Педагогічна майстерність учителя: навч. посіб. / За ред. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. Харків: ОВС, 2006. 224 с. 15.
  22. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд.: І.А.Зязюн, Н.Г.Базилевич, Т.Г.Дмитренко та ін. За ред. І.А.Зязюна. К.: СПД Богданова А.М., 2008. 462 с.
  23. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Практикум. 2-ге вид., випр. К.: Знання-Прес, 2006. 423 с.
  24. Макаренко А.С. Деякі висновки з мого педагогічного досвіду. Вибр. тв.: У 7 т. К., 1954. Т. 5.
  25. Огієнко І. Українська культура. К.: Довіра, 1992. 272 с.
  26. Освітні технології: Навч.-метод. посібник. За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2001. 256 с.
  27. Пятакова Г.П., Заячківська Н.М. Сучасні педагогічні технології та

- методика застосування їх у вищій школі. Навчально-методичний посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 55 с.
28. Сагач Г.М. Риторика: Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2000. 568 с.
29. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посібник. К.: Вища школа, 2004. 335 с.
30. Сухомлинський В.О. Сто порад учителеві. К., 1988. 304 с. 17.
31. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. 140 с.
32. Ягупов В.В. Педагогіка: Посібник. К.: Либідь, 2002. 560 с.

Викладач _____ Степан Недільський – канд. пед. наук, доцент кафедри
ТМДСО